

A PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola Minősegbiztosításának programja

1. A minősegbiztosítás általános alapelvei

Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola 2006-os megalapítása óta kiemelt figyelmet fordít a minősegbiztosításra. Ennek alapelvei, célkitűzései szándékaink szerint összhangban állnak a PTE Minősegbiztosítási szabályzatának elveivel.¹

A minősegbiztosítási rendszer főbb fázisai (részben e dokumentumban, részben pedig az OTNDI szabályzatában, más dokumentumaiban) a Doktori Iskola honlapján és a doktori.hu-n is nyilvánosan, szabadon elérhetők.

Programunkban meghatároztuk és dokumentáltuk mindazokat a folyamatokat, folyamatparamétereket (sorrend és kölcsönhatások) és kritériumokat, amelyek a rendszer hatáson mőködtetéséhez, a folyamatok ellenőrzéséhez, valamint a partneri követelményeket maradéktalanul kielégítő szolgáltatásokhoz szükségesek, és amelyek lehetővé teszik azok szabályozott mőködését, folyamatos fejlesztését.

Célkitűzések

Célunk annak biztosítása, hogy oktatási és kutatási tevékenységünk az előkészítéstől egészen a képzés befejezéséig (illetve szükség szerint utána is) tervezett és szabályozott módon menjen végbe. Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola végzettségként doktori (PhD) tudományos fokozatot adhat. E fokozat megnevezése **neveléstudományi Ph.D.**, amely a neveléstudomány magas színvonalú ismeretét, a tudományterületet új eredményekkel gazdagító kutatások és fejlesztések művelését, és mindezzel az önálló kutatómunkára való alkalmasságot tanúsítja. A Doktori Iskola tehát bázisa a tudományos kutatói képzésnek, ezért **kiemelt célja**, hogy a hallgatókat felkészítse tudományos tevékenységük megkezdésére és folytatására, kutatási eredményeik közzétételére és disszeminációjára. Ebből következően a doktori képzés minősegbiztosítási rendszerének mőködtetésekor olyan alapelvek érvényesítésére és olyan módszerekre van szükség, amelyek kellő garanciát jelentenek arra, hogy a hallgatók tudományos teljesítményükkel jelen lehessenek tudományáguk, a **neveléstudomány** vezető hazai és nemzetközi műhelyeiben.

¹ A PTE jelenleg érvényben lévő Minősegbiztosítási szabályzata 2018-ban született, és az alábbi honlapon szabadon elérhető:

https://adminisztracio.pte.hu/sites/pte.hu/files/files/Adminisztracio/Szabalyzatok_utasitasok/Hat_Es_Egyeb_Sz/minosegiranyitasiszabalyzat_20180208.pdf

Folyamatleírás

Doktori Iskolánkban minden olyan folyamatot, amely közvetlenül befolyásolja a minőséget, meghatározunk és megtervezünk. Gondoskodunk arról, hogy a szükséges erőforrások rendelkezésre álljanak, és hogy a tevékenységeket szabályozott körülmények között végezzük. A partneri igényeknek megfelelő oktatási-kutatási szolgáltatást szakmailag jól képzett, felkészült szakemberekkel, valamint a színvonalas munkához szükséges eszközháttér biztosításával érjük el. A tervezettséget és szabályozottságot a folyamatok megvalósítását irányító vezetők (a doktori iskola törzstagjai és vezetője) munkájával és szabályozó dokumentumok használatával biztosítjuk. Ezek elérhetők az alábbi honlapon: <http://nevtudphd.pte.hu/content/szabalyzatok>

Bemeneti, folyamatközi és végellenőrzésekkel biztosítjuk tevékenységeink és azok kimeneteinek ellenőrzését. Dokumentált eljárást tartunk fenn a feltárt hibák kijavítására, a hibákat eredményező folyamatok helyesbítésére, illetve a hibák előfordulását megelőző intézkedésekre.

2. AZ OTNDI kiemelt tevékenységei

Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola keretei között zajló, a minőségbiztosítás szempontjából kiemelt jelentőségű tevékenységek az alábbiak:

- Oktatás, képzés;
- Kutatás-fejlesztés;
- A Doktori Iskola hallgatóinak mentorálása (tanrendbe illesztett kutatómódszertani kurzusok, konzulensek segítségével; a Paletta Önképzőkör és a Doktorandusz Önkormányzat bevonásával)
- Tudományos műhelyek, konferenciák, könyvbemutatók szervezése, megvalósítása;
- Publikációk támogatása, nyomtatott és elektronikus könyvek kiadása a Doktori Iskola hallgatóinak és oktatóinak műveiből;
- Hazai és nemzetközi konferenciákra, továbbképzésekre történő eljutás segítése;
- Hallgatói ügyintézés;
- Együttműködések más oktatási és kutatási intézményekkel, szervezetekkel, hazai és külföldi kutatókkal.

Mivel hallgatóink igényeinek magas színvonalú teljesítéséhez elengedhetetlen a folyamatos fejlesztés, gondoskodunk e tevékenység folyamatának, dokumentálásának, ellenőrzésének, igazolásának, valamint az ezekről készített dokumentáció módosításának és megőrzésének, továbbá a felelőségeknek és hatásköröknek szabályozott voltáról. A használatos formanyomtatványok elérhetőek honlapunkon:

<http://nevtudphd.pte.hu/content/formanyomtatvanyok>

Az oktatáshoz, képzéshez és kutatáshoz kapcsolódó főbb feladatok

Képzési terv készítése: A képzési terv az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában folyó képzés alapküldetuma. A képzési terv készítése team-munka, az érintett Doktori Iskola oktatóinak (kiemelten a törzstagoknak és a tantárgyfelelősöknek) a közös munkája. A képzési terv elkészítésére, az ehhez kapcsolódó tematikák, tananyagok, jegyzetek megírására a Doktori Iskola vezetője kéri fel a tudományági szempontból illetékes oktatókat, és a munkát a programvezetők irányítják.

A régi (a tanulmányaikat a 2016-17 előtt megkezdő hallgatóinkra vonatkozóan érvényes) képzési terv elérhető az alábbi honlapon:
<http://nevtudphd.pte.hu/content/kepzesi-terv>

Az új (a tanulmányaikat a 2016-17-ben és az után megkezdő hallgatóinkra vonatkozóan érvényes) képzési terv elérhető az alábbi honlapon:
http://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/files/download_file.pdf

Tematika készítése: a tematika készítése az adott tantárgyat oktató tanár feladata a kidolgozott képzési terv alapján. A képzési terv, illetve a tematikák frissítésének, korszerűsítésének nyomon követése a Doktori Iskola törzstagjainak a feladata. A tematikák feltöltésre kerülnek a Neptun rendszerébe.

Oktatási anyagok, segédletek készítése: az adott kurzus oktatásával megbízott oktató feladata. Formája a tárgy struktúrájának, igényeinek megfelelően írott, képi vagy hanganyag lehet.

Tárgyak oktatása: a képzési tervben szereplő tárgyak oktatására a DT tagjaival és a tantárgyfelelősökkel való egyeztetés után a DT vezetője kéri fel a tanárokat minden szemeszter előtt. Az oktatók felkérése esetén kiemelt szempont a magas szintű tudományos minősítés és a tantárgyakat megalapozó, elmélyült szakértelem.

Kutatások megtervezése, vezetése: a fejlesztés kidolgozása a törzstagok és a témavezetők feladata. A témavezetőket a Doktori Iskola Tanácsa jelöli ki és hatalmazza fel.

3. A minőségbiztosítási rendszer elemei a doktori képzés folyamatában

A Doktori Iskola nagy hangsúlyt fektet arra a minőségbiztosítás szempontjából, hogy a képzés valamennyi fontos lépése és eleme előre tervezett, szabályzatban rögzített, követhető, ellenőrizhető és nyilvánosan ismert legyen. Ilyenek az alábbiak:

- a képzés meghirdetése: <http://nevtudphd.pte.hu/content/felveteli-2020>
- a felvételi/pótfelvételi vizsga előkészítése,
- a felvételi/pótfelvételi vizsga lebonyolítása, egyéni felkészüléssel fokozatszerzésre jelentkezők elbírálása: a felvételi eljárás során használt pontozási rendszer nyilvános: http://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/files/felveteli_lap.pdf
- a témavezetők és az oktatók kiválasztása: témakiírásaink itt érhetők el: <https://doktori.hu/index.php?menuid=116&lang=HU>
- infrastrukturális feltételek megteremtése,
- a képzési struktúra kialakítása, folyamatos korszerűsítése
- a tantárgyi tematikák és a számonkérés rendjének kidolgozása,
- a PhD hallgatók tantárgyválasztásának irányítása,
- a PhD hallgatók tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérése, nyilvántartási rendszer kialakítása és működtetése,
- a képzés hallgatói értékelése: a NEPTUN rendszerében: oktatói munka hallgatói értékelése. (2020 tavaszán kidolgozás alatt áll kari és egyetemi szinten is az oktatói munka hallgatói értékelésének új adatlapja és módszere, ennek felelőse a PTE BTK DOK esetében Restás Péter).
- a doktorandusz/doktorjelölt és a témavezető folyamatos, minden félévben értékelőlap segítségével dokumentált munkakapcsolata,
- a doktorandusz/doktorjelölt és a fogadó tanszék (kutatóhely, együttműködési megállapodásban rögzített partner-intézmény) kapcsolata,
- hazai és külföldi tanulmányút segítése,
- a doktoranduszok és doktorjelöltek rendszeres beszámoltatása,
- a fokozatot szerzettek véleményének felmérése,
- a fokozatot szerzettek nyilvántartása és végzés utáni kapcsolattartás,
- a Doktori Iskola honlapjának működtetése: a honlap itt érhető el: <http://nevtudphd.pte.hu/>.

4. A minőségirányítási rendszer elemei a fokozatszerzési eljárás során

A doktori fokozatszerzés általános követelményeit a PTE, a PTE BTK és az OTNDI szabályzatai részletesen tartalmazzák. Ezek nyilvánosak, elektronikus formában is elérhetők az alábbi honlapon:
http://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/files/Szabalyzatok/otndi_szabalyzat-.pdf

Az új, 2016-17-ben indult képzéssel kapcsolatos szabályozás: PTE Doktori Szabályzat, 2019. március 21-től hatályos:
https://btk.pte.hu/phd_szabalyzatok

A doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról dokumentáció

készül, az az OTNDI irattárában (PTE BTK Ifjúság útja 6. B/101) iktatásra kerül.

A fokozatszerzés főbb lépései a következők:

- fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezés és annak elfogadása (az elfogadásról az OTNDI vezetője dönt)
- a disszertáció-tervezet (témavezetői támogatással történő) benyújtása és elővitan történő védeése,
- a doktori szigorlat előkészítése és lebonyolítása (a szigorlati bizottság tagjait a DT jelöli ki, majd a kiválasztott tagokat a Bölcsész- és Társadalomtudományi Tudományterületi Doktori Tanács is áttekinti és jóváhagyja),
- a doktorjelöltek publikációs tevékenységének értékelése,
- a disszertáció benyújtása (ehhez a témavezető(k) támogatása és a DT döntése szükséges), opponensi véleményezése és védeése (az opponensekről, valamint a védeési bizottság összeállításáról (tagokról és póttagokról) a DT szavazással dönt, majd a megválasztott tagokat a Bölcsész- és Társadalomtudományi Tudományterületi Doktori Tanács is áttekinti és jóváhagyja),
- sikeres védeés esetén a doktori fokozat odaítélése (ehhez először a DT, majd a Bölcsész- és Társadalomtudományi Tudományterületi Doktori Tanács /2020-ig: KDHT/, végül pedig az Egyetemi Doktori Bizottság jóváhagyása szükséges). A két utóbbi testületben a DI-t szavazati joggal az iskolavezető képviseli, távollétében pedig a helyettese.

Minderről tájékoztató található a honlapunkon: <http://nevtudphd.pte.hu/content/fokozatszerzesi-eljaras-menete-0>

A Doktori Iskolába 2016 szeptemberétől felvett hallgatók a törvénymódosításnak megfelelően **komplex vizsgát** tesznek a 4. szemeszter után. A sikeres komplex vizsga, valamint két nyelvvizsga teljesítésével a hallgató további 4 szemeszteren át a Doktori Iskola keretei között folytathatja tanulmányait. Képzésének ebben, a kutatási és disszertációs szakaszában témavezetője irányításával és segítségével kutatásokat folytat, készíti értekezését, publikál és előadásokkal vesz részt tudományos konferenciákon, valamint egyéb szakmai-tudományos tevékenysége(ke)t folytat, és választása szerint felsőoktatási kurzus(oka)t tart.

5. Tudományos konferenciák és kiadványok

- A Doktori Iskola minőségbiztosítási szempontból kiemelt jelentőségű feladatának tekinti azt, hogy az iskola hallgatói, doktorjelöltjei és tanárai minden lehetséges tudományos fórumon kapjanak arra lehetőséget, hogy kutatási/fejlesztési eredményeiket közzé tegyék, azokat a tágabb szakmai közönséggel megismertessék és megvitassák.

Ennek érdekében az OTNDI Doktori Tanácsa ülésein rendszeresen, többnyire külön napirendi pontként tárgyalja az oktatói és hallgatói (hazai és nemzetközi rendezvényekre irányuló) konferencia-támogatási kérelmeket; évenként országos/nemzetközi konferenciát szervez növendékeinek; támogatja az olyan, országos rendezvényekre történő eljutást, mint például az Országos Neveléstudományi Konferencia.

- Kiemelten kezeli továbbá az Iskola a kiadványozás kérdését. Több olyan nyomtatott és/vagy elektronikus kiadvány-sorozatunk is létezik, amelyekben a doktorhallgatók és tanáraik évről-évre publikálhatják kutatási eredményeiket. (Például: a Doktori Iskola éves konferenciakötetei, évkönyvei, a Perspektívák a neveléstudományban c. sorozat, a Metszéspontok c. sorozat, amely az OTNDI-ben habilitált kollégák habilitációs értekezéseit jeleníti meg stb.) Több, nyomtatott vagy elektronikus formában napvilágot látott, egyedi munka is jelzi az OTNDI ez irányú törekvéseit.

6. Ösztöndíj lehetőségek hallgatóknak

- Folyamatosan figyeljük, követjük és nyilvánossá tesszük az OTNDI hallgatói számára elérhető és pályázható ösztöndíjlehetőségeket. Ezekről leggyakrabban emailben is tájékoztatjuk a hallgatók, illetve honlapunkon is elérhetőek az aktuális pályázati kiírások a pályázatok menüpont alatt: <http://nevtudphd.pte.hu/>

7. A tárgyi-infrastrukturális feltételek biztosítása

- Az OTNDI képzései a PTE BTK korszerűen felszerelt tantermeiben folynak. Rendezvényeink központi helyszíne workshop-ok, elővédések esetén a B/102-es, Weszely Ödönről elnevezett tanterem, védések és habilitációk esetén a BTK-TTK Kari tanácsterem vagy a B/129-es Vastagh Zoltán terem. Az oktatáshoz és kutatáshoz szükséges folyóiratokat és szakkönyveket a hallgatók az egyetemi, kari, intézeti könyvtárakban elérhetik, illetve maga az OTNDI is rendelkezik egy, főként nemzetközi szakmunkákat tartalmazó, a B/102-es tanteremben elhelyezett fiókkönyvtárral.
- Az adminisztratív munka zökkenőmentességét két iroda és jól felszerelt számítógépes munkaállomások biztosítják, melyek bővítésére, korszerűsítésére és karbantartására folyamatosan törekszünk.

8. Kapcsolattartás a Doktori Iskola oktatóival, témavezetőivel

- Az OTNDI kiemelt figyelmet fordít arra, hogy folyamatos legyen a párbeszéd és a visszacsatolás a Doktori Iskola oktatói és témavezetői, illetve a Doktori Tanács tagjai, az Iskola vezetője és a hallgatók között. A kapcsolattartás egyrészt e-mailben történik, másrészt azokon a rendezvényeken, tudományos minősítő eljárások során, ahol a

doktorképzés különböző szereplői rendszeresen tanácskoznak.

- Kiemelten figyelmet fordít arra a Doktori Iskola vezetője és Tanácsa, hogy a témakiírások a hallgatók kutatási érdeklődéséhez, igényeihez is igazodjanak, összhangban a két program célkitűzéseivel. A 2020-as felvételi időszaktól kezdve, az EDT döntése értelmében már a felvételi jelentkezéskor szükséges nem csupán a téma, hanem a témavezető megjelölése is, akinek személyét az őszi szemeszterben az OTNDI Doktori Tanácsa fogja jóváhagyni.

9. Kapcsolattartás hazai és külföldi kutatóhelyekkel, kutatókkal

- Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola folyamatos kapcsolatot tart hazai és nemzetközi kutatóhelyekkel, kutatókkal, a munkakapcsolatok kereteit és céljait lehetőleg írásbeli szerződésben is rögzíti. 2020-ban a következő képző- és kutatóhelyekkel van érvényben ilyen megállapodás: OFI; CHERD; HERA; Gandhi Gimnázium, Pécs; II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász; Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógusképző Kara, Sopron; Dunaújvárosi Egyetem, Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kara, Győr. A DI folyamatos kapcsolatot tart továbbá Magyarország több Neveléstudományi Doktori Iskolájával, illetve programjával, valamint tudományos folyóiratok szerkesztőségeivel (Educatio, Új Pedagógiai Szemle, Pedagógiatörténeti Szemle, Képzés és Gyakorlat, HERJ, Neveléstörténet, Romológia, Magiszter, Eruditio és Educatio, Penser de l'Éducation stb.), hazai és külföldi neveléstudósokkal.

10. A doktorhallgatók fórumai, érdekképviselete

A Pécsi Tudományegyetem doktorhallgatói, ezen belül az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola diákjai számára több szervezet, testület biztosít lehetőséget érdekeik érvényesítésére. A Doktori Iskola Doktori Tanácsának ülésein minden alkalommal részt vesz tanácskozási joggal az oktatástörténeti és a nevelésszociológiai program részéről is 1-1 fő hallgatói képviselő. A doktorhallgatók kérvény formájában fordulhatnak a tanács tagjaihoz, akik a rendszeres ülések alkalmával tárgyalják meg a benyújtott kérvényeket. Emellett a doktori iskolát folyamatosan egy, az aktív státuszon lévő doktorhallgatók által megválasztott hallgató képviseli a Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzatában. A szervezet a nemzeti felsőoktatási törvény értelmében a PTE DOK képviselőjén keresztül az egyetem legfőbb döntéshozatali szervének, a Szenátusnak szavazati jogú tagjaként látja el tevékenységét, amelyhez az egyes tudományterületi tanácsokban, valamint az Egyetemi Doktori Tanácsban folyamatos képviselet is társul. A doktori iskolai képviselőkön keresztül történik a doktorandusz-hallgatók informálása és érdekeiknek a képviselete. Ezen kívül fontos hangsúlyozni a szoros együttműködést a hallgatói érdekképviselet másik oldalát jelentő szervével, a PTE Egyetemi Hallgatói Önkormányzatával.

11. Kapcsolattartás jelenlegi doktorhallgatókkal és doktorjelöltekkel, illetve az OTNDI képzései iránt érdeklődő, lehetséges leendő hallgatókkal

- A képzés bemutatását óra- és konferencialátogatási lehetőségek biztosítják. Az MA-s, de akár BA-s hallgatók is bepillantást nyerhetnek az OTNDI-ben folyó munkába, akár kapcsolódhatnak is hozzá saját kutatásokkal.
- A személyes vagy telefonon történő érdeklődés során a partnerrel kapcsolatba kerülő munkatárs/a DI vezetője általános tájékoztatást ad a képzésről. Konkrét igénnyel kapcsolatos információt előzetes tájékozódás alapján az illetékes vezető adhat.
- Az érdeklődő leendő hallgatók megtekinthetik az egyetemi, kari és OTNDI szintjén elfogadott szabályzatokat, az OTNDI honlapján részletesen tájékozódhatnak az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola képzéséről, rendezvényeiről, kiadványairól.
- A Doktori Iskola vezetője és a témavezetők előzetes megbeszélés alapján a hallgatók rendelkezésére állnak.
- A doktori.hu oldalán is szereplő, a Doktori Iskolával az elmúlt években együttműködési megállapodást kötő felsőoktatási intézmények érdeklődő hallgatóinak, oktatóinak folyamatos (éves vagy féléves rendszerességű) tájékoztatást nyújtunk, általában az ő képzési helyszíneiken.
- A DI jelen van a Facebook nevű közösségi oldalon, itt is számtalan információt teszünk nyilvánossá, a hallgatók zárt csoportokat is működtetnek.
- A DI újabban többször volt szereplője a PTE BTK beiskolázási programjainak, nyílt napi rendezvényeinek, a pedagógus életpálya-modell kutatótanár minősítése iránt érdeklődő tanár kollégák számára hirdetett tájékoztatóknak.
- A hallgatóval kötendő szerződés (hallgatói jogviszony) akkor válik érvényessé, ha a hallgató beiratkozik a Doktori Iskolába. A hallgató a hallgatói jogviszonyon alapuló jogait a beiratkozás napjától gyakorolhatja.
- A panaszbejelentések fogadása személyesen, vagy az OTNDI telefonszámain történik munkaidőben. (Hallgatóinkban minden kommunikációs lehetőségünket felhasználva tudatosítjuk a vélemény-nyilvánítás lehetőségét, valamint azt, hogy minden észrevételt megvizsgálunk és kezelünk.)
- Egyetemünkön működik a doktorandusz hallgatók önkormányzata, amely képviselteti magát a legfontosabb egyetemi fórumokon (rektori tanács, szenátus, szenátusi bizottságok).

Pécs, 2020. június 15.

Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin sk.
az OTNDI vezetője